

NORGES HØYESTERETT

Den 25. april 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Noer, Kallerud og Arntzen i

HR-2022-833-U, (sak nr. 22-042452STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Vetle André Mitchell Jensen)

mot

Påtalemyndigheten

truffet slik

B E S L U T N I N G :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens dom i en sak om voldtekt og seksuell handling uten samtykke.
- (2) A er tiltalt for å ha begått seksuelle overgrep mot B og C da de var hjemme hos ham 25. oktober 2019. B og C hadde vært en tur på byen. På vei hjem møtte de A, som inviterte dem hjem til seg. Etter at B og C hadde sovnet i As seng, ble de ifølge tiltalen utsatt for henholdsvis voldtekt og seksuell handling uten samtykke. A har bestridt dette.
- (3) Ved statsadvokatene i Agders tiltalebeslutning 28. mai 2021 ble A satt under tiltale for overtredelse av:

«I Straffeloven § 291

For å ha hatt seksuell omgang med noen som var bevisstløs eller av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen.

Grunnlag:

På morgenen fredag 25. oktober 2019, på bopel i --- gate 00 i X, tok han penisen til B i sin munn mens B var ute av stand til å motsette seg handlingen fordi han sov.

II Straffeloven § 297

For å ha foretatt seksuell handling med noen som ikke har samtykket i det.

Grunnlag:

På samme sted som nevnt i post I, noe tid etter hendelsen som der er beskrevet, befølte han Cs penis, utenpå klærne, til tross for at C ikke hadde samtykket til handlingen fordi han sov.»

- (4) Agder tingrett avsa 23. september 2021 dom med slik domsslutning:

«A, født 00.00.1984, frifinnes for post II.

A, født 00.00.1984, dømmes for overtredelse av straffeloven § 291 bokstav b, til fengsel i 2 – to – år og 8 – åtte – måneder.

A dømmes til å betale kr 115 000 – hundreogfemtentusen – kroner til B innen 14 – fjorten – dager fra dommens forkynning.

Straffeloven § 78 e er anvendt.»

- (5) Både A og påtalemyndigheten anket tingrettens dom. Anken fra A gjaldt bevisvurderingen under skyldspørsmålet for domfellelsen for tiltalens post I. Anken fra påtalemyndigheten gjaldt bevisvurderingen under skyldspørsmålet for frifinnelsen for tiltalens post II, straffutmålingen og oppreisningskravet.

- (6) Ved Agder lagmannsretts beslutning 12. oktober 2021 ble både anken fra A og påtalemyndigheten henvist til ankeforhandling.

- (7) Agder lagmannsrett avsa 11. februar 2022 dom med slik domsslutning:

«1. A, født 00.00.1984, dømmes for overtredelse av straffeloven § 291 bokstav b og straffeloven § 297, sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a, til fengsel i 2 – to – år og 8 – åtte – måneder.

2. A dømmes til å betale oppreisning for ikke-økonomisk skade til B med 115 000 – etthundreogfemtentusen – kroner. Fristen er 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.

3. Saksomkostninger idømmes ikke.»

- (8) A har anket til Høyesterett. I ankeerklæringen signert av A, er det opplyst at anken gjelder straffutmålingen, lovanvendelsen og bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet. I tillegg er det anket over det sivile kravet. Forsvareren har i støtteskrivet angitt at anken gjelder lovanvendelsen, saksbehandlingen og straffutmålingen.

- (9) Anken over saksbehandlingen retter seg dels mot forhold av betydning for begge tiltaleposter. Straffen har dessuten blitt for streng, særlig hensett til lang saksbehandlings- og liggetid. Anken over lovanvendelsen er ikke begrunnet.

- (10) Det er lagt ned slik påstand:

«Prinsipalt

1. Agder lagmannsretts dom av 11.02.22 oppheves.

Subsidiært

2. Anken hva gjelder spørsmålet om straffutmåling fremmes til behandling.»

- (11) Påtalemyndigheten har bestridt at det hefter feil ved saksbehandlingen og straffutmålingen. Det er derfor ikke grunnlag for å oppheve lagmannsrettens dom. Saken reiser heller ikke et

spørsmål av betydning utenfor den foreliggende sak, og det er heller ikke andre grunner som gjør det særlig viktig å få saken prøvd.

Ankeutvalgets syn på saken

Utvalgets kompetanse

- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at A har ankerett til Høyesterett for så vidt gjelder tiltalens post II ettersom denne delen av anken gjelder et forhold han ble frifunnet for i tingretten, men domfelt for i lagmannsretten. For å nekte anken fremmet må utvalget da enstemmig finne det klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første og andre ledd. Nektelsesbeslutningen må i tilfelle begrunnes, jf. § 323 andre ledd andre punktum.
- (13) For så vidt gjelder tiltalens post I, et straffbart forhold A ble domfelt for i både tingretten og lagmannsretten, kan utvalget bare gi samtykke til fremme av anken dersom anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende saken, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd første og andre punktum.

Anken over saksbehandlingen

- (14) Selv om anken over saksbehandlingen kun delvis gjelder forhold hvor A har ankerett, må vurderingen knytte seg til saksbehandlingen som sådan. Ankeutvalget tar derfor stilling til hvorvidt anken over saksbehandlingen, både hva gjelder tiltalens post I og II, klart ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.
- (15) Anken over lagmannsrettens saksbehandling gjelder en rekke ulike forhold. I støtteskrivet er det særlig fremhevet at ankeforhandlingen ikke ble gjennomført på en forsvarlig måte; at sentrale deler av lagmannsrettens bevisvurdering har blitt stående uforklart, slik at lagmannsrettens domsgrunner er mangelfulle; at lagmannsretten har bygget på feil beviskrav; at begrunnelsen er i strid med uskyldspresumsjonen; og at retten ikke har vurdert betydningen av at de fornærmede kan ha hatt økonomiske incentiver til å forklare seg uriktig.
- (16) Høyesteretts ankeutvalg er ikke enig i dette.
- (17) Lagmannsrettens dom er grundig, og de ulike sider av bevisbedømmelsen er utførlig beskrevet og fyllestgjørende begrunnet – det er intet springende punkt som blir stående uforklart. Lagmannsrettens beskrivelse av bevisresultatet er dessuten tilstrekkelig til å prøve om lovanvendelsen er riktig.
- (18) Ankeutvalget kan ikke se at lagmannsretten har bygget på feil beviskrav, eller at uskyldspresumsjonen er krenket. For så vidt gjelder anførselen om at de fornærmede kan ha hatt økonomiske incentiver til å forklare seg uriktig, bemerkes at C – som er fornærmet i den delen av saken der A har ankerett – aldri har fremsatt noe krav om oppreisning. Det er heller ingen holdepunkter for at B har hatt slike motiver.
- (19) For øvrig ser ikke ankeutvalget grunn til å kommentere nærmere de anførsler som er fremsatt i støtteskrivet, men konstaterer at saksbehandlingen samlet sett klart har vært forsvarlig.

- (20) Anken over saksbehandlingen kan etter dette klart ikke føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.

Anken over lovanvendelsen

- (21) A har anket over lovanvendelsen under skyldspørsmålet ved avkrysningsanke. Ankegrunnen er ikke nærmere utdypet i forsvarerens støtteskriv, og anken er således på dette punktet ubegrunnet.
- (22) For så vidt gjelder post II der A har ankerett, har lagmannsretten domfelt ham for seksuell handling uten samtykke, jf. straffeloven § 297. Ankeutvalget finner det klart at anken på dette punkt ikke kan føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum.
- (23) Utvalget kan heller ikke se at lovanvendelsesspørsmålene i saken, verken hva gjelder post I og post II, gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd første og andre punktum.

Anken over straffutmålingen

- (24) Siden straffutmålingen fastsettes samlet, må også denne prøves fullt ut for både tiltalens post I og II, jf. HR-2019-2064-U avsnitt 9.
- (25) Lagmannsretten domfelte A for én overtredelse av straffeloven § 291 – voldtekt – og én overtredelse av lovens § 297 – seksuell handling uten samtykke. Etter fradrag på tre måneder for lang saksbehandlings- og liggetid ble straffen satt til fengsel i to år og åtte måneder.
- (26) Ved overtredelser av straffeloven § 291 hvor den seksuelle omgangen består av suging av penis, er det lagt til grunn i Høyesteretts praksis at straffen «bør være noe under tre år for én slik overtredelse», jf. HR-2021-372-U avsnitt 23 med videre henvisninger.
- (27) Når det gjelder overtredelser av straffeloven § 297, er det ikke etablert et normalnivå, jf. HR-2021-1438-A avsnitt 26. Ankeutvalget har ikke innvendinger mot lagmannsrettens uttalelse om at overtredelsen her isolert sett tilsier en kortere ubetinget fengselsstraff på cirka 30 dager.
- (28) Ankeutvalget slutter seg til lagmannsrettens vurdering der A ble gitt et fradrag på tre måneder for liggetid samt generelt lang saksbehandlingstid, jf. straffeloven § 78 bokstav e.
- (29) Når de straffbare forholdene A er domfelt for ses under ett og sammenholdes med saksbehandlings- og liggetiden i saken, står ikke straffen på fengsel i to år og åtte måneder i noe åpenbart misforhold til de straffbare handlingene, jf. straffeprosessloven § 344. Ankeutvalget finner det da klart at anken heller ikke kan føre frem på dette punktet, jf. § 323 første ledd tredje punktum.
- (30) Utvalget tilføyer for øvrig at straffutmålingsanken ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller at det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd første og andre punktum.

Konklusjon

- (31) Høyesteretts ankeutvalg finner det klart at anken ikke vil føre frem, jf. straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum, jf. andre ledd fjerde punktum.
- (32) Ettersom ankeutvalget også finner at anken ikke gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken prøvd i Høyesterett, gis det ikke samtykke til ankebehandling, jf. § 323 første ledd andre punktum.
- (33) Beslutningen er enstemmig.

S L U T N I N G

Anken nektes fremmet.

Knut H. Kallerud
(sign.)

Ragnhild Noer
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)